

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2022/16/-НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2022 он</p>	<p>Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас: 7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatar@audit.gov.mn Ахлах аудитор Б.Азхүү Утас: 9985-8616 Цахим хаяг: Azkhuub@audit.gov.mn</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.Аудитын санал дүгнэлт	
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	3
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	5
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	6
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	8
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	10
3. Аудитын тайлан.....	11
3.1 Ерөнхий зүйл.....	11
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	12
3.4 Материаллаг байдал	12
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	12
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	13
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	14
3.8 Аудитын гол асуудал	14
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	15
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	15
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	15
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	15
4. Аудитын илрүүлэлт	15
4.1 Залруулга.....	15
4.2 Албан шаардлага	15

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
МХЕГ	Мэргэжлийн хяналтын Ерөнхий газар

**АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс: 976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ХЯНАЛТЫН ГАЗРЫН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ А.ДАШХОРОЛ
ТАНАА

2022.02.16 № 18
танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР *T. Baygalmaa* Т.БАЙГАЛМАА

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	70,309,958.60	73,063,496.10
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	67,809,958.60	73,063,496.10
35100	Түүхий эд материал	203,930.00	54,700.00
35130	Эм боох материал	203,930.00	54,700.00
35400	Хангамжийн материал	67,606,028.60	73,008,796.10
35410	Бичиг хэргийн материал	17,445,947.00	12,880,104.00
35420	Аж ахуйн материал	10,461,430.00	38,446,709.50
35440	Түлш, шатах тослох материал	5,163,478.00	2,478,259.00
35470	Бусад хангамжийн материал	34,535,173.60	19,203,723.60
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	838,492,314.63	795,765,501.07
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	838,492,314.63	795,765,501.07
39200	Биет хөрөнгө	829,755,765.95	788,682,681.64
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	729,451,078.78	729,451,078.78
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-29,157,273.10	-43,735,909.65
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	119,630,000.00	119,630,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-83,309,137.85	-88,471,091.95
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	130,560,111.43	154,352,111.43
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-96,186,267.79	-117,045,424.17
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	33,577,982.06	33,577,982.06
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-24,849,833.10	-28,386,388.61
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	147,690,001.20	147,690,001.20
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-97,650,895.68	-118,379,677.45
39300	Биет бус хөрөнгө	8,736,548.68	7,082,819.43
39301	Програм хангамж	1,426,000.00	1,426,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-989,734.50	-1,048,337.10
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	11,980,000.00	11,980,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,679,716.82	-5,274,843.47
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	908,802,273.23	868,828,997.17
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	908,802,273.23	868,828,997.17
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	908,802,273.23	868,828,997.17
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	662,921,197.91	662,921,197.91
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	-72,807,309.51	-112,780,585.57
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-58,877,702.67	-72,807,309.51
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-13,929,606.84	-39,973,276.06
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	318,688,384.83	318,688,384.83
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	908,802,273.23	868,828,997.17

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	848,498,430.00	815,349,999.50
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	29,843,430.00	15,011,549.50
120	Нийтлэг татварын бус орлого	29,843,430.00	15,011,549.50
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	10,348,500.00	5,837,500.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	10,348,500.00	5,837,500.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	19,494,930.00	9,174,049.50
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	818,655,000.00	800,338,450.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	808,055,000.00	798,481,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	808,055,000.00	798,481,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	10,600,000.00	1,856,650.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,600,000.00	1,856,650.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	862,428,036.84	855,323,275.56
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	862,428,036.84	855,323,275.56
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	780,685,637.33	787,521,155.83
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	455,012,050.00	441,591,360.80
210101	Үндсэн цалин	318,954,681.00	337,636,056.85
210102	Нэмэгдэл	105,728,076.00	89,896,264.04
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	17,315,300.00	14,059,039.91
210104	Урамшуулал	13,013,993.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	63,904,683.49	56,185,654.55
210201	Тэтгэврийн даатгал	45,087,836.54	40,090,333.66
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,844,499.98	4,447,194.14
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,875,599.92	3,530,875.31
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	917,813.39	737,931.90
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,178,933.66	7,379,319.54
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	73,879,716.00	74,532,320.30
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,169,413.00	4,619,761.30
210302	Түлш, халаалт	65,563,344.00	65,563,344.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,527,959.00	2,254,015.00
210304	Байрны түрээс	2,619,000.00	2,095,200.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	36,136,090.30	40,337,288.62
210401	Бичиг хэрэг	9,407,025.30	7,634,826.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,633,837.00	23,509,419.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,028,328.00	6,003,523.62
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	212,000.00	180,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,854,900.00	3,009,520.00
2105	Нормативт зардал	13,990,911.70	16,729,677.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	10,629,521.70	14,481,530.00
210502	Хоол, хүнс	3,361,390.00	2,248,147.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	24,581,926.97	34,453,387.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	16,226,306.97	26,612,517.00
210604	Урсгал засвар	8,355,620.00	7,840,870.00
2107	Томилолт, зочны зардал	17,021,500.00	20,373,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	17,021,500.00	20,373,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	25,405,224.00	35,799,484.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	19,087,900.00	31,955,100.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,069,716.00	494,800.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,400,000.00	2,208,200.00

210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	77,000.00	10,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	244,508.00	285,384.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,740,000.00	578,000.00
210807	Газрын төлбөр	0.00	12,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	786,100.00	256,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	70,753,534.87	67,518,683.56
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	675,700.00	999,870.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	70,077,834.87	66,518,813.56
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	81,742,399.51	67,802,119.73
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	31,196,900.00	30,868,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,746,900.00	28,068,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	12,450,000.00	2,800,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	50,545,499.51	36,933,619.73
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	40,196,999.51	36,933,619.73
213306	Улсын төсвийн орлогод төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,348,500.00	0.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	-13,929,606.84	-39,973,276.06
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-13,929,606.84	-39,973,276.06

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	662,921,197.91	318,688,384.83	-58,877,702.67	922,731,880.07
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	662,921,197.91	318,688,384.83	-58,877,702.67	922,731,880.07
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-13,929,606.84	-13,929,606.84
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	662,921,197.91	318,688,384.83	-72,807,309.51	908,802,273.23
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	662,921,197.91	318,688,384.83	-72,807,309.51	908,802,273.23
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	662,921,197.91	318,688,384.83	-72,807,309.51	908,802,273.23
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-39,973,276.06	-39,973,276.06
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	662,921,197.91	318,688,384.83	-112,780,585.57	868,828,997.17

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	829,003,500.00	808,675,950.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	10,348,500.00	8,337,500.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	10,348,500.00	8,337,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	10,348,500.00	5,837,500.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	10,348,500.00	5,837,500.00
120009	Бусад орлого	0.00	2,500,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	818,655,000.00	800,338,450.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	808,055,000.00	798,481,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	808,055,000.00	798,481,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	10,600,000.00	1,856,650.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,600,000.00	1,856,650.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	812,003,550.00	784,883,950.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	812,003,550.00	784,883,950.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	730,261,150.49	717,081,830.27
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	455,012,050.00	441,591,360.80
210101	Үндсэн цалин	318,954,681.00	337,636,056.85
210102	Нэмэгдэл	105,728,076.00	89,896,264.04
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	17,315,300.00	14,059,039.91
210104	Урамшуулал	13,013,993.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	63,904,683.49	56,185,654.55
210201	Тэтгэврийн даатгал	45,087,836.54	40,090,333.66
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,844,499.98	4,447,194.14
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,875,599.92	3,530,875.31
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	917,813.39	737,931.90
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,178,933.66	7,379,319.54
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	73,879,716.00	74,532,320.30
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,169,413.00	4,619,761.30
210302	Түлш, халаалт	65,563,344.00	65,563,344.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,527,959.00	2,254,015.00
210304	Байрны түрээс	2,619,000.00	2,095,200.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	34,557,098.00	36,593,093.62
210401	Бичиг хэрэг	7,558,230.00	7,549,040.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,677,200.00	20,824,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,028,328.00	6,003,523.62
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	212,000.00	180,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,081,340.00	2,036,330.00
2105	Нормативт зардал	15,935,159.00	16,383,287.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	12,652,169.00	13,602,140.00
210502	Хоол, хүнс	2,749,990.00	2,248,147.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	533,000.00	533,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	42,048,620.00	32,722,160.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	32,195,500.00	24,881,290.00
210604	Урсгал засвар	9,853,120.00	7,840,870.00
2107	Томилолт, зочны зардал	17,021,500.00	20,373,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	17,021,500.00	20,373,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	26,901,624.00	37,700,784.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	20,370,400.00	31,955,100.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,069,716.00	494,800.00

210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,400,000.00	2,208,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	296,008.00	190,284.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	25,500.00	105,100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,740,000.00	1,738,000.00
210807	Газрын төлбөр	0.00	12,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	1,000,000.00	997,300.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,000,700.00	999,870.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,000,700.00	999,870.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	81,742,399.51	67,802,119.73
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	31,196,900.00	30,868,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,746,900.00	28,068,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	12,450,000.00	2,800,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	50,545,499.51	36,933,619.73
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	40,196,999.51	36,933,619.73
213306	Улсын төсвийн орлогод төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,348,500.00	0.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	16,999,950.00	23,792,000.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	16,999,950.00	23,792,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	16,999,950.00	23,792,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	16,999,950.00	23,792,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	16,999,950.00	23,792,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-16,999,950.00	-23,792,000.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	798,481,800.00	769,885,680.27	28,596,119.73	96.42
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	798,481,800.00	769,885,680.27	28,596,119.73	96.42
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	767,563,300.00	739,017,180.27	28,546,119.73	96.28
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	456,162,500.00	441,213,360.80	14,949,139.20	96.72
210101	Үндсэн цалин	343,919,900.00	337,636,056.85	6,283,843.15	98.17
210102	Нэмэгдэл	97,601,600.00	89,896,264.04	7,705,335.96	92.11
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	14,641,000.00	13,681,039.91	959,960.09	93.44
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	61,581,900.00	56,185,654.55	5,396,245.45	91.24
210201	Тэтгэврийн даатгал	43,335,400.00	40,090,333.66	3,245,066.34	92.51
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,561,600.00	4,447,194.14	114,405.86	97.49
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,649,300.00	3,530,875.31	118,424.69	96.75
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	912,300.00	737,931.90	174,368.10	80.89
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,123,300.00	7,379,319.54	1,743,980.46	80.88
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	79,056,400.00	74,532,320.30	4,524,079.70	94.28

210301	Гэрэл, цахилгаан	5,612,700.00	4,619,761.30	992,938.70	82.31
210302	Түлш, халаалт	65,563,700.00	65,563,344.00	356.00	100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,690,000.00	2,254,015.00	1,435,985.00	61.08
210304	Байрны түрээс	4,190,000.00	2,095,200.00	2,094,800.00	50.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	38,047,400.00	36,093,093.62	1,954,306.38	94.86
210401	Бичиг хэрэг	7,558,300.00	7,549,040.00	9,260.00	99.88
210402	Тээвэр, шатахуун	20,324,200.00	20,324,200.00	0.00	100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	7,916,500.00	6,003,523.62	1,912,976.38	75.84
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	212,000.00	180,000.00	32,000.00	84.91
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,036,400.00	2,036,330.00	70.00	100.00
2105	Нормативт зардал	15,442,000.00	15,404,637.00	37,363.00	99.76
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	12,659,000.00	12,623,490.00	35,510.00	99.72
210502	Хоол, хүнс	2,250,000.00	2,248,147.00	1,853.00	99.92
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	533,000.00	533,000.00	0.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	56,723,400.00	56,514,160.00	209,240.00	99.63
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	23,870,000.00	23,792,000.00	78,000.00	99.67
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	25,000,000.00	24,881,290.00	118,710.00	99.53
210604	Урсгал засвар	7,853,400.00	7,840,870.00	12,530.00	99.84
2107	Томилот, зочны зардал	20,382,700.00	20,373,300.00	9,400.00	99.95
210702	Дотоод албан томилот	20,382,700.00	20,373,300.00	9,400.00	99.95
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	39,166,300.00	37,700,784.00	1,465,516.00	96.26
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	32,378,800.00	31,955,100.00	423,700.00	98.69
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,095,300.00	494,800.00	600,500.00	45.17
210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,400,000.00	2,208,200.00	191,800.00	92.01
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	412,200.00	190,284.00	221,916.00	46.16
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	112,000.00	105,100.00	6,900.00	93.84
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,740,000.00	1,738,000.00	2,000.00	99.89
210807	Газрын төлбөр	28,000.00	12,000.00	16,000.00	42.86
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	1,000,000.00	997,300.00	2,700.00	99.73

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,000,700.00	999,870.00	830.00	99.92
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,000,700.00	999,870.00	830.00	99.92
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	30,918,500.00	30,868,500.00	50,000.00	99.84
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	30,918,500.00	30,868,500.00	50,000.00	99.84
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	28,068,500.00	28,068,500.00	0.00	100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,850,000.00	2,800,000.00	50,000.00	98.25
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	798,481,800.00	798,481,800.00	0.00	100.00
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	798,481,800.00	798,481,800.00	0.00	100.00
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	798,481,800.00	798,481,800.00	0.00	100.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	-2,500,000.00	2,500,000.00	
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	0.00	100.00
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	0.00	100.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	38	38	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1	1	0.00	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	25	25	0.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	12	12	0.00	100.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	38	38	0.00	100.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	26	26	0.00	100.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	12	12	0.00	100.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,856,650.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,856,650.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,856,650.00
	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал	378,000.00
	Унаа хоолны хөнгөлөлт	378,000.00
2132	Хангамж, бараа материалын зардал	500,000.00
	Тээвэр, шатахуун	500,000.00
	Норматив зардал	978,650.00
213209	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	978,650.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,856,650.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,856,650.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,856,650.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Б.Азхүү гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар, дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 13 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар нь “Хүний эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах, чанартай бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ хэрэглэх, бизнес эрхлэх таатай орчныг бий болгоход үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн төрийн захиргааны мэргэжлийн хяналтыг олон улсын жишигт нийцүүлэн хэрэгжүүлэх” чиг үүрэгтэй байгууллага юм.

Тус байгууллага нь тайлант онд “Хариуцсан хяналтын чиглэлээр Мэргэжлийн хяналтын байгууллагын өмнө тавигдсан зорилго, зорилтыг төсвийн шууд захирагч, нэгжийн даргатай байгуулсан үр дүнгийн гэрээгээр дамжуулан хэрэгжүүлэх, салбарын хяналт шалгалтын бодлого боловсруулах, төлөвлөх, бодлогын болон гүйцэтгэлийн удирдлагаар хангах, хууль тогтоомж, түүнийг үндэслэн төрийн эрх бүхий байгууллагаас нийтээр дагаж мөрдөхөөр тогтоосон журмын биелэлтийг хангуулах” гэсэн зорилт тавин ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.4 дэх заалтын “байгаль орчин, хилийн” гэснийг “байгаль орчны” гэж өөрчилсүгэй. 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн “хилийн мэргэжлийн хяналтын алба” гэснийг хассугай. 55 дугаар зүйлийн “55.8 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай” гэсэн 3 заалтад 2021 оны 11 дүгээр сарын 12-ны өдөр өөрчлөлт орсон байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Сангийн сайдын 2021 оны 4 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Засгийн газрын гадаад зээлийн хөрөнгийг ашиглах, эдгээр хөрөнгөөр санхүүжих төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, зохион байгуулах, санхүүжүүлэх, хяналт тавих, үнэлэх журам”;
- ЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”
- ЗГ-ын 2021 оны 124 дүгээр тогтоол “Босго үнэ шинэчлэн батлах тухай”;
- Сангийн сайдын 2021 оны 190 дугаар тушаалаар “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэхэд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Тайлант оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд МХЕГ-ын Дотоод хяналт шалгалтын хэлтсээс 2021 онд төлөвлөгөөт шалгалтыг хийгээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудиторос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлсөн, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдлийг дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны батлагдсан төсөв 806.5 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 8.1 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувь буюу 5.6 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Тус байгууллагын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаар нийт хөрөнгийн дүн эхний үлдэгдлээс 40.0 сая төгрөгөөр буюу 4.4 хувиар буурсан материаллаг өөрчлөлт гарсан нь үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт	Хувь
Авлага	2.5		(2.5)	(100)
Бараа материал	67.8	73.1	5.3	7.8
Үндсэн хөрөнгө	838.5	795.7	(42.8)	(5.1)
Нийт хөрөнгө	908.8	868.8	(40)	(4.4)
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	908.8	868.8	(40)	(4.4)

Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	908.8	868.8	(40)	(4.4)
---	--------------	--------------	-------------	--------------

Дансны үлдэгдэлд гарсан материаллаг дүнтэй дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- Бараа материал эхний үлдэгдлээс 7.8 хувиар өссөн байна.

Бараа материалын данс нь 67.8 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 81.3 төгрөг, бусад байгууллагаас үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 9.2 сая төгрөг нийт 90.5 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант онд зарцуулсан 85.2 сая төгрөгөөр хасагдаж, эцсийн үлдэгдэл 73.1 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Үндсэн хөрөнгө эхний үлдэгдлээс 5.1 хувиар буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгө данс нь 838.5 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдаж авсан 23.7 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант хугацаанд байгуулсан 66.5 сая төгрөгийн элэгдлийн дүнгээр буурч 795.7 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд байгууллагаас авах авлага 2.5 сая төгрөгөөр тайлагнагдсан бөгөөд тайлант онд авлагыг бүрэн барагдуулсан байна.
- Цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн буурсан нь тайлант хугацааны үр дүнтэй шууд холбоотой бөгөөд тайлант хугацаанд 40 сая төгрөгийн үр дүнг хүлээн зөвшөөрсөн байна.

Хүснэгт 2. Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үзүүлэлт

/төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	808,055,000.00	798,481,800.00	(9,573,200)
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	10,600,000.00	1,856,650.00	(8,743,350)
Татварын бус орлого	29,843,430.00	15,011,549.50	(14,831,881.5)
Үйл ажиллагааны орлого	848,498,430.00	815,349,999.50	(33,148,430.5)
Цалин, шимтгэлийн зардал	518,916,733.49	497,777,015.35	(21,139,718.1)
Бусад бараа үйлчилгээний зардал	247,352,544.0	254,228,092.7	6,875,548.7
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	25,405,224.00	35,799,484.00	10,394,240.0
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	70,753,534.87	67,518,683.56	(3,234,851.3)
Хөрөнгө шилжүүлсэн			
Үйл ажиллагааны зардал	862,428,036.84	855,323,275.56	(7,104,780.75)
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	(13,929,606.84)	(39,973,276.06)	(26,043,649.8)

Мэргэжлийн хяналтын газрын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилтийн орлого өмнөх оноос 9.5 сая төгрөгөөр буюу 1.2 хувиар буурсан нь цалин хөлсний зардал буурч батлагдсантай холбоотой байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр, нийт зарлагыг 798.5 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсөв захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг нийт 8.0 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, нийт зардлыг 806.5 сая төгрөгөөр хянаж баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд 806.5 сая төгрөгийн төсөв батлагджээ. Гүйцэтгэлээр 769.8 сая төгрөгийг урсгал үйл ажиллагаанд зарцуулан, 36.9 сая төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Төвлөрүүлэх шилжүүлэг нь бараа үйлчилгээний урсгал зардлуудтайхолбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант жилд нэмэлт санхүүжилтийн дансанд аймгийн Онцгой комиссоос 978.6 мянган төгрөг, МХЕГ-аас 878.0 мянган төгрөг, нийт 1,856.6 мянган төгрөгийн нэмэлт санхүүжилт авч зориулалтын дагуу зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Ковид-19 цар тахлаас шалтгаалан тээвэр, шатахуун, томилолтын зардал хэмнэснийг төсвийн зохицуулалтаар багаж, техник хэрэгслийн зардалд шилжүүлж 23.7 сая төгрөгөөр байгууллагын компьютер, принтерийн худалдан авсан байна.

МХЕГ-аас 8.5 сая төгрөгийн нэмэлт санхүүжилт олгосноор албан хаагчдыг эрүүл мэндийн үзлэг шинжилгээнд хамруулах ажлыг зохион байгуулсан байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тус байгууллага нь жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан стратегийн зорилтуудыг хангахад чиглэсэн 6 үндсэн зорилтын хүрээнд 86 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилт 92.7 хувьтай байна.

Аудитын явцад санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэлийн дагуу дараах судалгааг авч үнэллээ. Үүнд:

1. Мэргэжлийн хяналтын газар нь коронавирус халдварт цар тахлын эсрэг хариу арга хэмжээ авч ажиллаж байгаа байгууллага тул ЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” тогтоолд хамаарахгүй бөгөөд батлагдсан төсвийн хүрээнд зардлыг зарцуулсан байна.
2. Суудлын автомашин ашиглалтын хувьд: Ланд-105 маркийн авто машин нь 2017 онд ашиглалтад орсон 52.0 сая төгрөгийн анхны өртөгтэй, шатахууны зардалд 8.3 сая төгрөг, Фургон маркийн авто машин нь 2019 онд ашиглалтад орсон 31.0 сая төгрөгийн анхны өртөгтэй, шатахууны зардалд 2.6 сая төгрөг, Ланд-70 маркийн авто машин нь 2015 онд ашиглалтад орсон 36.6 сая төгрөгийн анхны өртөгтэй, шатахууны зардалд 8.6 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан байна. Орон тооны жолоочтой, жолоочийн цалинд 11.1 сая төгрөгийг олгожээ.

Харин бусад судалгаанд холбогдох мэдээлэлгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгаж баримтжууллаа.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар нь 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т тус тус тусгасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын 2021 онд нийт 290.9 сая төгрөгийн 143 мэдээлэлийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 287.3 сая төгрөгийн 133 мэдээллийг байршуулж, 13 мэдээллийг хугацаа хоцроож, төсвийн гүйцэтгэлийн 4-р улирлын хэтрэлт хэмнэлтийн шалтгаан тайлбар, төсөв хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой 3,574,870 төгрөгийн 10 тушаал шийдвэрийг мэдээлээгүй зөрчил илэрлээ.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй, таслан зогсоох, Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах албан шаардлага хүргүүллээ.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомж

Монгол Улсын Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар "төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоол нь эрүүл мэнд, онцгой, МХГ, гааль болон төрийн тусгай чиг үүргийн байгууллагаас бусад байгууллагад хэрэгжүүлэн ажиллахаар байна. Иймд тус байгууллагад тогтоолтой холбоотой тусгайлан горим, сорил хэрэгжүүлээгүй.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Тайлант онд завсрын аудит хийгдээгүй бөгөөд өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмж өгөөгүй байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг үзэх нь зүйтэй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 27.3 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 23.7 сая төгрөгийг алдааг залруулга хийлгэлээ.

4.1 Залруулга

Санхүүгийн тайлан хоорондын уялдаа болон тодруулга тайлангаас хөөн шалгахад үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 23.7 сая төгрөгөөр зөрүүтэй байсан ба мөнгөн гүйлгээний тайланд хөрөнгийн зардлыг тайлагнаагүй байсныг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн

15.2. “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу залруулга хийлгэн засуулав.

-----oOo-----

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн аудитын асуудал											
1	Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	1	23.7	1	23.7						
Дүн		1	23.7	1	23.7						
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал											
2	Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар	1	3.6					1	3.6		
Дүн		1	3.6					1	3.6		
Нийт дүн		2	27.3	1	23.7			1	3.6		